

KLASA VIII

Uczniów obowiązują wiadomości i umiejętności nabyte w klasach IV - VII

(Ocenę wyższą otrzymuje uczeń, który spełnia wszystkie wymagania ocen niższych – pozytywnych).

OCENA CELUJĄCA

Otrzymuje ją uczeń, kreatywnie, samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania. Proponuje rozwiązania oryginalne rozwiązania. Jego wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne, cechują się dojrzałością myślenia. Nie powiela cudzych poglądów, potrafi krytycznie ustosunkować się do językowej, literackiej i kulturalnej rzeczywistości. Bierze udział w konkursach (literackich, ortograficznych, teatralnych lub innych); osiąga w nich sukcesy w szkole i poza szkołą. Podejmuje działalność literacką lub kulturalną w różnych formach szkolnych. Prezentuje wysoki poziom merytoryczny oraz artystyczny, rozwija umiejętność samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy. Tworzy różnorodne prezentacje, filmy z wykorzystaniem technologii multimedialnych.

OCENA BARDZO DOBRA

Kształcenie literackie i kulturowe. Uczeń:

- bezbłędnie rozpoznaje rodzaje literackie: epikę lirykę i dramat,
- określa wszystkie cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i klasyfikuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju,
- świadomie posługuje się terminami pamiętnik, komedia, fraszka, sonet, pieśń, tren, ballada, epepeja, tragedia, umiędź wymienięd ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich,
- bezbłędnie wskazuje elementy dramatu (rodzaj) swobodnie wypowiadając się terminami: akt, scena, didaskalia, monolog, dialog,
- rozpoznaje w tekście literackim: neologizm, eufemizm, porównanie homeryckie, inwokację, symbol, alegorię i poprawnie określa ich funkcje,
- zna pojęcie komizmu i ironii, rozpoznając jego rodzaje w tekstach oraz określa ich funkcje,
- właściwie wskazuje w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji,
- samodzielnie określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich,
- w swoich poprawnych językowo i komunikatywnych wypowiedziach wykorzystuje interpretację utworów literackich, by odwołać się do wartości uniwersalnych związanych z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji,
- wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze,

- wykorzystuje w interpretacji potrzebne konteksty (np. biograficzny, historyczny, historycznoliteracki, kulturowy, filozoficzny, społeczny,

- recytuje utwór literacki w interpretacji zgodnej z jego tematem i stylem.

Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

- prawidłowo wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego,

-poprawnie porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie,

- samodzielnie i twórczo interpretuje dzieła sztuki (obraz, **grafikę**, rzeźbę, **fotografię**),

- dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką i poprawnie określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa,

- bezbłędnie rozpoznaje gatunki dziennikarskie: reportaż, wywiad, artykuł i właściwie określa ich podstawowe cechy,

- samodzielnie znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych.

Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego. Uczeń:

- rozumie mechanizm upodobień fonetycznych, uproszczeń grup spółgłoskowych i utraty dźwięczności w wygłosie,

- pojmuje również wynikające z nich rozbieżności między mową a pismem,

- rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny,

- rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej,

- w wyrazie pochodnym prawidłowo wskazuje temat słowotwórczy i formant,

- poprawnie określa rodzaj formantu i właściwie wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym,

- rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu,

- rozpoznaje rodzinę wyrazów, bezbłędnie łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń,

- zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, poprawnie odróżnia ich typy,

- rozpoznaje imiesłowowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany,

- poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje, przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie,

- rozpoznaje wypowiedzenia wielokrotnie złożone

poprawnie odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie,

Zróznicowanie języka. Uczeń:

- dostrzega zróznicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. terminy naukowe, archaizmy, kolokwializmy),
- bezbłędnie rozpoznaje nazwy osobowe i miejscowe, rodzaje nazw miejscowych, zwa poprawnych form gramatycznych imion, nazwisk, nazw miejscowych i nazw mieszkańców.
- zna typy skrótów i skrótowców – określa ich funkcje w tekście,
- stosuje sposoby wzbogacania słownictwa,
- rozumie znaczenie homonimów,
- samodzielnie wyróżnia środowiskowe i regionalne odmiany języka,
- samodzielnie rozróżnia treść i zakres znaczeniowy wyrazu,
- rozumie pojęcie stylu i rozpoznaje styl potoczny, urzędowy, artystyczny, naukowy, publicystyczny.

Komunikacja językowa i kultura języka. Uczeń:

- rozumie, na czym polega grzeczność językowa i zawsze stosuje ją w wypowiedziach,
- rozróżnia normę językową wzorcową oraz użytkową i zawsze stosuje się do nich.

Ortografia i interpunkcja. Uczeń:

- wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennych,
- w swoich wypowiedziach poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne,
- wykorzystuje wiedzę o różnicach w pisowni samogłosek ustnych i nosowych, spółgłosek twardych i miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych,
- zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy i poprawnie je stosuje.

Elementy retoryki. Uczeń:

- sprawnie gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi;
- bezbłędnie redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi,
- tworzy poprawną wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami,

- rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych, stosuje rytm akapitowy (przeplatanie akapitów dłuższych i krótszych)
- wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki,
- przeprowadza prawidłowe wnioskowanie jako element wyvodu argumentacyjnego,
- zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie,
- poprawnie rozpoznaje i rozróżnia środki perswazji i manipulacji w tekstach reklamowych oraz właściwie określa ich funkcję,
- rozpoznaje manipulację językową i przeciwstawia jej zasady etyki wypowiedzi.

Mówienie i pisanie. Uczeń:

- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka, podanie, przemówienie, wywiad, recenzja, życiorys, CV, list motywacyjny,
- poprawnie formułuje pytania do tekstu,
- wykonuje przekształcenia na cudzym tekście, w tym skraca, streszcza, rozbudowuje i parafrazuje.
- dokonuje właściwej interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych tekstów.

Samokształcenie. Uczeń:

- korzysta z informacji z poszanowaniem praw autorskich,
- samodzielnie i z pomocą nauczyciela rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania,
- uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie,
- samodzielnie tworzy różnorodne prezentacje, projekty wystaw, realizuje krótkie filmy z wykorzystaniem technologii multimedialnych,
- rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania komunikatywnych, poprawnych opinii.

OCENA DOBRA:

Kształcenie literackie i kulturowe Uczeń:

- bezbłędnie rozpoznaje rodzaje literackie: epikę lirykę i dramat,
- określa główne cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i klasyfikuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju,

- świadomie posługuje się terminami pamiętnik, komedia, fraszka, sonet, pieśń, tren, ballada, epepeja, tragedia, umiejąc wymienić ich najważniejsze cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich,
- w większości poprawnie wskazuje elementy dramatu (rodzaj),
- wypowiadając się posługuje się terminami: akt, scena, didaskalia, monolog, dialog,
- rozpoznaje w tekście literackim: neologizm, eufemizm, inwokację, porównanie homeryckie, inwokację, symbol, alegorię i poprawnie określa ich funkcje,
- zna pojęcie komizmu i ironii, rozpoznając jego rodzaje w tekstach oraz stara się określić ich podstawowe funkcje,
- samodzielnie określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich,
- w swoich poprawnych językowo i komunikatywnych wypowiedziach wykorzystuje interpretację utworów literackich,
- wykorzystuje elementy wiedzy o historii i kulturze oraz konteksty (np. biograficzny, kulturowy) przy interpretacji utworów literackich.

Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

- prawidłowo wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego,
- prawnie porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie,
- w większości samodzielnie interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafikę, rzeźbę, fotografię),
- dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką i poprawnie wskazuje główne funkcje tych rodzajów piśmiennictwa,
- rozpoznaje gatunki dziennikarskie: reportaż, wywiad, artykuł i właściwie określa ich podstawowe cechy.

Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego. Uczeń:

- rozumie mechanizm upodobnień fonetycznych, uproszczeń grup spółgłoskowych i utraty dźwięczności w wygłosie, pojmuje również wynikające z nich rozbieżności między mową a pismem,
- rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny,
- rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej,
- w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant,
- właściwie wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym,
- rozpoznaje rodzinę wyrazów, bezbłędnie łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń,

- zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, poprawnie odróżnia ich typy,
- rozpoznaje imiesłowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany,
- rozpoznaje wypowiedzenia wielokrotnie złożone,
- poprawnie odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie.

Zróżnicowanie języka. Uczeń:

- dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. terminy naukowe, archaizmy, kolokwializmy),
- stosuje sposoby wzbogacania słownictwa,
- rozumie znaczenie homonimów,
- rozpoznaje nazwy osobowe i miejscowe, rodzaje nazw miejscowych, zazwyczaj używa poprawnych form gramatycznych imion, nazwisk, nazw miejscowych i mieszkańców,
- wyróżnia środowiskowe i regionalne odmiany języka,
- zazwyczaj poprawnie rozróżnia treść i zakres znaczeniowy wyrazu,
- rozumie pojęcie stylu i rozpoznaje jego rodzaje (potoczny, urzędowy, artystyczny, naukowy, publicystyczny).

Komunikacja językowa i kultura języka. Uczeń:

- rozumie, na czym polega grzeczność językowa i zawsze stosuje ją w wypowiedziach,
- zazwyczaj stosuje się do normy wzorcowej i użytkowej języka,
- rozumie na czym polega błąd językowy.

Ortografia i interpunkcja. Uczeń:

- wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennych,
- stosuje odpowiednie znaki interpunkcyjne,
- wykorzystuje wiedzę o różnicach w pisowni samogłosek ustnych i nosowych, spółgłosek twardych i miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych,
- zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy i poprawnie je stosuje.

Elementy retoryki. Uczeń:

- sprawnie gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi,

- tworzy poprawną wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami,
- rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych,
- odróżnia przykład od argumentu,
- przeprowadza prawidłowe wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego,
- zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie,
- poprawnie rozpoznaje środki perswazji i manipulacji w tekstach reklamowych,
- rozpoznaje manipulację językową i przeciwstawia jej zasady etyki wypowiedzi.

Mówienie i pisanie. Uczeń:

- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: recenzja, rozprawka, podanie, przemówienie, wywiad, list motywacyjny, CV, życiorys,
- wykonuje przekształcenia na cudzym tekście, streszcza, rozbudowuje,
- poprawnie formułuje pytania do tekstu,
- dokonuje interpretacji głosowej wygłaszanych i czytanych teksów.

Samokształcenie. Uczeń:

- korzysta z informacji z poszanowaniem praw autorskich,
- samodzielnie i z pomocą nauczyciela rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania,
- uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie,
- uczestniczy w projektach edukacyjnych, tworzy prezentacje, krótkie filmy z wykorzystaniem technologii multimedialnych),
- rozwija umiejętność formułowania komunikatywnych, poprawnych opinii.

OCENA DOSTATECZNA

Kształcenie literackie i kulturowe. Uczeń:

- rozpoznaje rodzaje literackie: epikę lirykę i dramat,
- określa główne cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i klasyfikuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju,
- świadomie posługuje się terminami pamiętnik, komedia, fraszka, sonet, pieśń, tren, ballada, tragedia, epopeja umiając wymienić ich podstawowe cechy,
- w większości poprawnie wskazuje elementy dramatu (rodzaj) wypowiedając się posługuje się terminami: akt, scena, monolog, dialog,

- rozpoznaje w tekście literackim symbol i poprawnie określa jego funkcje,
- zna pojęcie komizmu i ironii,
- z pomocą nauczyciela określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich,
- w swoich wypowiedziach wykorzystuje interpretację utworów literackich,
- zna elementy wiedzy o historii i kulturze,
- zna elementy biografii autorów lektur obowiązkowych.

Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

- poprawnie wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego,
- w większości samodzielnie interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafikę, rzeźbę, fotografię),
- dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką,
- rozpoznaje gatunki dziennikarskie: reportaż, wywiad, artykuł.

Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego. Uczeń:

- rozumie mechanizm upodobnień fonetycznych, uproszczeń grup spółgłoskowych i utraty dźwięczności w wygłosie,
- pojmuje również wynikające z nich rozbieżności między mową a pismem,
- rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny,
- rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej,
- w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant (łatwe przykłady) , rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń,
- zna zasady tworzenia wyrazów złożonych,
- rozpoznaje imiesłowy,
- rozpoznaje wypowiedzenia wielokrotnie złożone,
- poprawnie odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie.

Zróżnicowanie języka. Uczeń:

- dostrzega zróżnicowanie słownictwa (terminy naukowe, archaizmy, kolokwializmy),
- rozumie znaczenie homonimów,

- zazwyczaj rozpoznaje nazwy miejscowe i osobowe oraz używa ich poprawnych form gramatycznych,
- rozpoznaje środowiskowe i regionalne odmiany języka,
- rozpoznaje styl potoczny, urzędowy, artystyczny, naukowy i publicystyczny.

Komunikacja językowa i kultura języka. Uczeń:

- rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach,
- rozróżnia normę językową i wzorcową i stara się do nich stosować,
- potrafi wskazać błąd językowy.

Ortografia i interpunkcja. Uczeń:

- wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennych,
- stosuje odpowiednie znaki interpunkcyjne,
- zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy i poprawnie je stosuje.

Elementy retoryki Uczeń:

- gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi,
- tworzy poprawną wypowiedź, stosuje odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję,
- rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych,
- zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, uzasadnia własne zdanie,
- poprawnie rozpoznaje środki perswazji i manipulacji w tekstach reklamowych.

Mówienie i pisanie. Uczeń:

- tworzy w większości spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: recenzja, rozprawka, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, przemówienie, wywiad,
- z pomocą nauczyciela wykonuje przekształcenia na cudzym tekście, w tym skraca i streszcza,
- poprawnie formułuje pytania do tekstu.

Samokształcenie. Uczeń:

- korzysta z informacji z poszanowaniem praw autorskich,
- uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie,
- rozwija umiejętność formułowania komunikatywnych, poprawnych opinii,
- tworzy prezentacje i wystawy z pomocą nauczyciela.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Kształcenie literackie i kulturowe. Uczeń:

- rozpoznaje rodzaje literackie: epikę lirykę i dramat,
- klasyfikuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju,
- w większości poprawnie wskazuje elementy dramatu (rodzaj) ,
- rozpoznaje w tekście literackim symbol,
- w swoich wypowiedziach wykorzystuje interpretację utworów literackich.

Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

- poprawnie wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego,
- pomocą nauczyciela interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafikę, rzeźbę, fotografię),
- dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką.

Kształcenie językowe Gramatyka języka polskiego. Uczeń:

- rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny, w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant (łatwe przykłady) ,
- rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne,
- zna zasady tworzenia wyrazów złożonych,
- rozpoznaje imiesłowy,
- rozpoznaje wypowiedzenia wielokrotnie złożone.

Zróżnicowanie języka . Uczeń:

- dostrzega zróżnicowanie słownictwa (terminy naukowe, archaizmy, kolokwializmy),
- rozpoznaje nazwy miejscowe i osobowe, zna rodzaje nazw miejscowych,
- wskazuje w tekście środowiskowe i regionalne odmiany języka,
- rozumie pojęcie stylu.

Komunikacja językowa i kultura języka. Uczeń:

- rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stara się ją stosować w wypowiedziach,
- stara się stosować do normy językowej i użytkowej.

Ortografia i interpunkcja

Uczeń stosuje odpowiednie znaki interpunkcyjne.

Elementy retoryki Uczeń:

- przy pomocy nauczyciela gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi,
- tworzy w większości poprawną wypowiedź, stosuje odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję,
- uzasadnia własne zdanie. Mówienie i pisanie Uczeń:
- tworzy w większości spójne, na miarę swoich możliwości, wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: recenzja, rozprawka, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, przemówienie, wywiad,
- poprawnie formułuje pytania do tekstu.

Samokształcenie Uczeń:

- korzysta z informacji z poszanowaniem praw autorskich,
- uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie,
- rozwija umiejętność formułowania komunikatywnych, poprawnych opinii,
- z pomocą tworzy prezentacje.